

VISIE MESTOPSLAG DE MARNE

definitief 20 maart 2018

1. INLEIDING

**Inleiding
Leeswijzer**

2. VISIE MESTOPSLAG

**Benaderingswijze
Vormen van mestopslag
Algemene uitgangspunten**

3. KAART

**Landschapstypen
Uitsluitingsgebieden
Bufferzones**

4. KWALITATIEVE CRITERIA

**Bijlage 1 Landschappelijke, cultuurhistorische en recreatieve relevante elementen en structuren
Bijlage 2 Afzonderlijke uitsluitingsgebieden en bufferzones
Bijlage 3 Uitsluitingsgebieden en bufferzones platgeslagen
Bijlage 4 Zoekgebied voor mestopslag**

Libau

1. INLEIDING

Inleiding

De gemeente De Marne werkt aan een nieuw bestemmingsplan voor het buitengebied. Daarin wil zij niet alleen ruimte bieden aan mestopslag in aansluiting op de agrarische bouwvlakken maar ook aan mestopslag op veldkavels (op grotere afstand dan 25 meter van het bouwvlak). De provincie Groningen stemt alleen toe in mestopslag op veldkavels als daaraan een ruimtelijke visie ten grondslag ligt. De Marne heeft Libau gevraagd zo'n visie voor haar grondgebied op te stellen. Deze visie wordt uiteindelijk vertaald in het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied.

Leeswijzer

In het navolgende hoofdstuk 2 wordt allereerst de benaderingswijze beschreven die aan de visie ten grondslag ligt. Ook wordt in dit hoofdstuk expliciet gemaakt over welke vorm van mestopslag deze visie gaat en welke algemene uitgangspunten worden gehanteerd. In hoofdstuk 3 wordt vervolgens ingegaan op de ruimtelijk landschappelijke condities zoals we die in De Marne aantreffen en in kaart aangegeven wat dit voor de geschiktheid van gebieden voor mestopslag betekent. In hoofdstuk 4 ten slotte worden de kwalitatieve criteria geformuleerd die bij de beoordeling van ieder initiatief aan de orde zijn. In de bijlagen zijn naast de totaalkaart met de voor mestopslag geschikte gebieden ook de kaarten opgenomen die de onderscheiden categorieën bufferzones die hieraan te grondslag liggen weergeven.

2. VISIE MESTOPSLAG

Benaderingswijze

De benadering die aan de visie te grondslag ligt bestaat uit een tweeledige afweging zoals die eerder ook door de gemeenten Oldambt, Pekela en Veendam is toegepast. In deze benadering zijn enerzijds de gebieden die vanuit het oogpunt van het behoud van landschappelijke, cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten in principe aanvaardbaar zijn in een kaart opgenomen. De structuurvisie van de gemeente De Marne is daarbij een belangrijk vertrekpunt. Omdat anderzijds de specifieke condities van de plek uiteindelijk altijd bepalend zijn voor een goede landschappelijke inpasbaarheid, is in aanvulling op de kaart, een reeks kwalitatieve criteria geformuleerd waaraan mestopslag in deze gebieden moet voldoen.

Vormen van mestopslag

Mestopslag kan op verschillende manieren plaats vinden. Foliemestbassins zijn installaties voor de opslag van vloeibare mest. Het aanzicht bestaat uit een opgeworpen grondlichaam met daar omheen een hekwerk (zie figuur 1). De hoogte van het grondlichaam is afhankelijk van de inhoud van het bassin. De grondwal is aan de binnenkant bekleed met folie of een mat, aan de buitenzijde soms met gras. In een enkel geval zal bij het bassin een installatie geplaatst zijn die de mest verpompt. Deze installatie is al dan niet in een licht bouwwerk geplaatst. Tevens zal bij het foliemestbassin een verharding zijn aangelegd waar de mestvervoerder een wagen kan stallen. De vormgeving en uitstraling van een mestfoliebassin maakt dit een in beginsel inpasbaar element in het agrarische landschap. Dit geldt niet voor zogenaamde mestsilo's (zie figuur 2). De vorm, omvang en de materialisering van deze bouwwerken maakt dat deze niet goed in het landschap kunnen opgaan en tot een onwenselijke verstening van het buitengebied leiden. Deze bouwwerken vragen om

ruimtelijke dekking van andere gebouwen en bouwwerken zoals die op agrarische bouwblokken aanwezig zijn en vallen daarmee ook buiten het bereik van deze visie. Deze visie is van toepassing op foliemestbassins.

Algemene uitgangspunten

Er kan alleen meegewerkt worden aan een mestopslagplaats op veldkavels als:

- wordt aangetoond dat er door milieu hygiënische knelpunten, dan wel planologische of logistieke belemmeringen, op of direct aansluitend aan het bouwvlak binnen de bestemmingen 'Agrarisch-bedrijf' en 'Agrarisch-hulpbedrijf', onvoldoende ruimte is
- de mestopslagplaats in hoofdzaak bestemd is voor gebruik binnen de bedrijfsvoering van het agrarische bedrijf waarop de vergunningaanvraag betrekking heeft;
- de inhoud van het mestbassin niet meer bedraagt dan 3.000 m³;
- de milieuregelgeving zich niet tegen de aanleg verzet.

Wanneer aan deze algemene uitgangspunten kan worden voldaan kan binnen de gebieden zoals weergegeven in de kaart in bijlage 4 worden gezocht naar een geschikte locatie. De kaart heeft betrekking op het gehele grondgebied van de gemeente.

Figuur 1 mestbassin met gras begroeide aardenwal

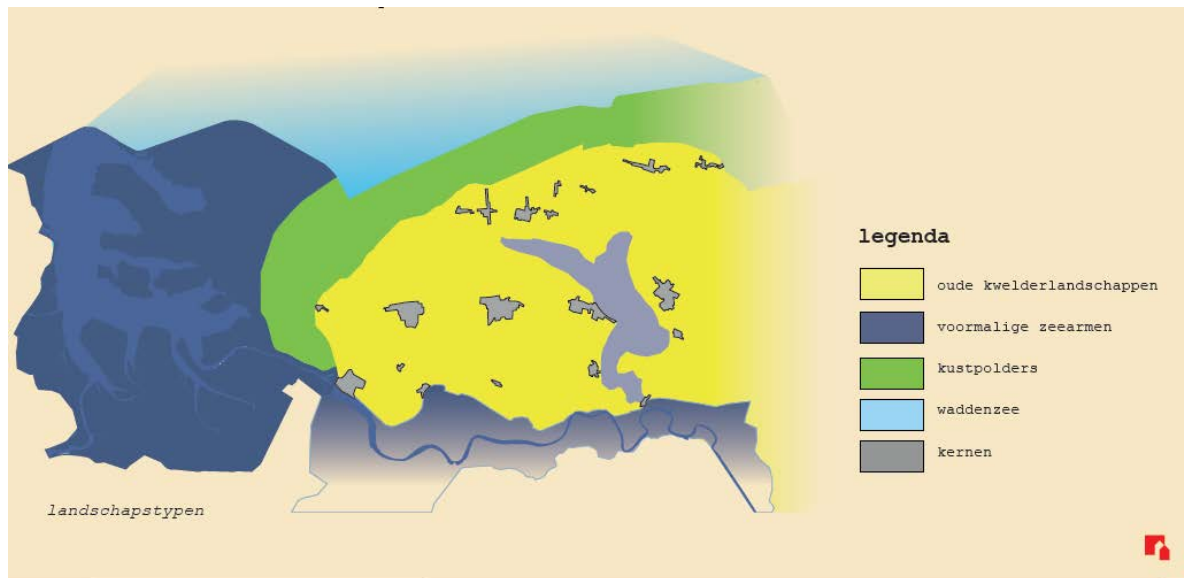

Figuur 2 mestsilo

3. KAART

Landschapstypen

De structuurvisie van De Marne biedt een belangrijke basis voor een begrip van de landschappelijke hoofdstructuur van de gemeente De Marne en daarmee de beoordeling waar mestbassins inpasbaar kunnen zijn. De structuurvisie beschrijft het ontstaan van het landschap vanuit de invloed van de zee en vervolgens eeuwenlang menselijk handelen. Daarmee is geleidelijk een van de oudste cultuurlandschappen van noordwest Europa ontstaan met een rijke geschiedenis. Binnen dit landschap zijn vier landschapstypen met een eigen karakter te onderscheiden: de oude kwelderlandschappen, de voormalige zee-armen, de kustpolders en de Waddenzee (zie figuur 3).

Figuur 3 landschapstypen in De Marne (bron: structuurvisie De Marne)

De oude kwelderlandschappen

In het landschap van de oude kwelderwallen wisselen de kwelderwallen en kweldervlakten elkaar af. De kwelderwallen vormen de cultuurhistorische dragers waarop zich reeksen van wierdedorpen en huiswierden hebben ontwikkeld. De kweldervlakten vormen de open agrarische ruimte met op regelmatige afstand van elkaar gelegen stevig beplante boerenerven. Door dit landschapstypen meanderen de maren als karakteristieke (natuurlijke) waterlopen.

De voormalige zee-armen

De voormalige zee-armen worden gevormd door het Reitdiep, het Land van Aagt (restant van het stroomsysteem van de Hunze) en het Lauwersmeergebied. Deze gebieden kennen een weids en open karakter met weinig doorsnijdingen en vrijwel geen bebouwing. De grenzen van deze gebieden zijn scherp en worden gevormd door (voormalige) dijken en oude kwelderwallen. Het meanderende beloop van het Reitdiep vertegenwoordigt een uitzonderlijke landschappelijke en recreatieve kwaliteit.

De kustpolders

Opeenvolgende reeksen parallelle dijken met daar tussen een grootschalig akkerbouwlandschap met een opstreckende verkaveling kenmerken dit gebied. Met uitzondering van de Westpolder komt bebouwing in dit landschapstype niet voor. Landschappelijke elementen zoals eendenkooien, kolken, dijkcoupures met bakenbomen en schotbalkenhuisjes vormen een wezenlijk onderdeel van dit landschap.

De Waddenzee

De Waddenzee betreft het buitendijkse gebied en is aangemerkt als werelderfgoed en Natura 2000 gebied.

Uitsluitingsgebieden

Voor zover bekend is er op dit moment nog geen mestbassin op een veldkavel in de gemeente De Marne aanwezig. Gezien het open karakter van het gebied als geheel en het feit dat mestbassins hierin goed zichtbaar zullen zijn, is het dan ook van belang dat ze alleen op ondergeschikte plekken komen en een weinig opvallend voorkomen krijgen. De onderscheidende kwaliteiten van de verschillende landschapstypen biedt een eerste duidelijk houvast bij het maken van een indeling in de geschiktheid van het gebied voor mestopslaglocaties. De Waddenzee als werelderfgoed en natura 2000 gebied en de kernen zijn daarbij per definitie uitgesloten als zoekgebied voor mestopslag.

De oude kwelderlandschappen

Binnen de oude kwelderlandschappen vormen de aanwezige wierden een wezenlijk kenmerk van het gebied. Voor de meest kenmerkende heeft de provincie zogenaamde visuele invloedssferen aangeduid. Deze zijn er op gericht om het aanzicht van deze wierden gaaf te houden en zijn dan ook uitgesloten voor mestopslag. Daarnaast zijn ook alle bekende archeologische terreinen (monumenten), de zogeheten AMK terreinen, uitgesloten.

De voormalige zee-armen

De openheid van de voormalige zee-armen in algemene zin en het Reitdiep in het bijzonder zijn bijzonder kwetsbaar. Het land van Aagt is als gebied in het landschap leesbaar door de elementen die op de kwelderwallen de randen van dit gebied definiëren. Elementen zoals mestbassins vertroebelen de tussenliggende open ruimte en maken het landschapstype daardoor minder leesbaar. Naast de bijzondere natuurwaarden van het Lauwersmeergebied en de recreatieve betekenis van het Reitdiep als toegangspoort naar de stad Groningen, legitimeert dit het bij voorbaat uitsluiten van de voormalige zee-armen voor mestopslag. Voor het Lauwersmeergebied is daarbij de ruimtelijke begrenzing aangehouden zoals die is opgenomen in de structuurvisie. Dit betekent dat de polders die vallen binnen de begrenzing van de beheersverordening voor het Lauwersmeergebied, ruimtelijk in principe wel als zoekgebied voor mestopslag in aanmerking komen.

De kustpolders

De reeksen grootschalig open kustpolders vertegenwoordigen cultuurhistorisch waarden in de gefaseerde stelselmatige inpolderingsgeschiedenis van de Waddenzee en daarop volgende inrichting als agrarisch productielandschap pur sang. De laatste reeks grootschalig open polders direct grenzend aan de zeedijk en daarmee aan het buitendijkse erfgoed, zijn volledig onbebouwd en vanaf de belangrijke recreatieve verbindingroute langs en over de dijk (Kiek over Diek) herkenbare en waarneembare eenheden met een zeer éénduidig beeld. Deze buitenste reeks volledig onbebouwde polders zich uitstrekkend tot het eerste volgende (herkenbare) dijktracé landinwaarts is om die reden uitgesloten als zoekgebied. Voor een logische begrenzing is er in de Westpolder gekozen om aan te sluiten bij de praktische grens zoals die in de provinciale omgevingsverordening is opgenomen voor het begrenzen van het gebied met grootschalige openheid.

Bufferzones

Hoewel de openheid van de oude kwelderlandschappen en de kustpolders ook kwetsbaar is, hebben deze landschapstypen een stevigere structuur die incidenteel ruimte biedt voor mestopslag.

De belangrijkste waarden binnen de landschapstypen worden gewaarborgd door hier een aan de kwetsbaarheid gerelateerde bufferzone toe te kennen waarin geen mestbassins kunnen worden gerealiseerd. Daarbij onderscheiden we 3 maten bufferzones: 200 m, 100 m en 20 m. Maten worden gerekend tot de teen van het talud van het mestbassin.

200 m bufferzone

Rondom de provinciale wegen die de belangrijke toegangspoorten en daarmee eerste indruk vormen van de uitzonderlijke kwaliteiten van het gebied is een bufferzone van 200 m gelegd.

100 m bufferzone

Rondom alle overige cultuurhistorisch, landschappelijk en recreatieve waardevolle objecten en structuren is een bufferzone van 100 meter gelegd. Het gaat dan om structuurbepalende wegen, dijken, karakteristieke waterlopen, wierden, kolken, poelen, eendenkooien, borgen, begraafplaatsen en campings. Ook rondom de woonbestemmingen buiten de kernen ligt een bufferzone van 100 meter. Met deze afstand is een goede landschappelijke maat tot een mestbassin gewaarborgd en een ruimtelijk onwenselijke verknoping van deze elementen voorkomen.

20 m bufferzone

Voor alle overige wegen geldt een afstand van minimaal 20 meter gemeten vanaf de kant van de weg (daar waar de verharding ophoudt) tot de teen van het talud van het mestbassin. Het merendeel van het recreatieve fiets- en wandelroutenetwerk maakt gebruik van de wegen die ook door de landbouw worden gebruikt. Met een zone van 20 meter uit de kant van deze wegen wordt een nadrukkelijke verknoping van mestbassins aan deze weg voorkomen, wordt aanwezige wegbeplanting ontzien en is er toch ruimte om tot een goede plek voor een mestbassin te komen.

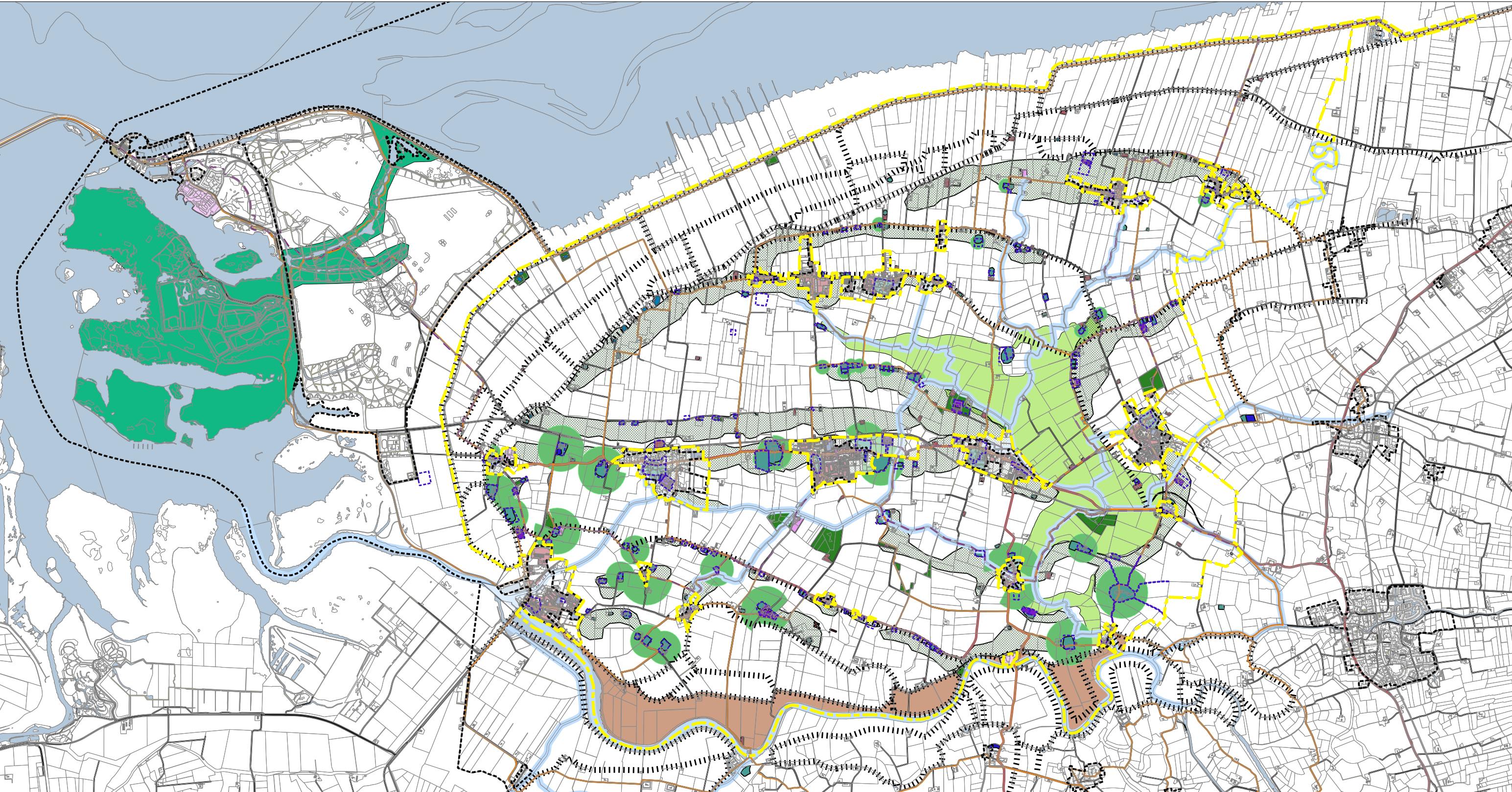
4. KWALITATIEVE CRITERIA

Buiten de uitsluitingsgebieden en de bufferzones is mestopslag in principe mogelijk. Een mestbassin moet vervolgens een ondergeschikte positie in het landschap innemen en zo weinig mogelijk opvallen. Een aanvraag van een mestbassin wordt daarom getoetst aan de volgende criteria:

1. Er wordt een locatie gezocht langs bestaande infrastructuur, bij voorkeur agrarisch gebruikte infrastructuur.
2. De minimale onderlinge afstand van bassinlocaties is 500 meter.
3. Mestbassins bevinden zich niet in prominente zichtassen van sloten, wegen, dijken of nabij visueel opvallende kruisingen of kavelknikken. Mestbassins zijn alleen langs rechtstanden toegestaan.
4. De afstand tot sloten bedraagt ten minste vijf meter.
5. Qua landschappelijke inpassing wordt waar mogelijk op een verantwoorde wijze aansluiting gezocht bij bestaande verdichtingen in het landschap zoals bosschages zonder natuur- en/of recreatieve waarden.
6. Een mestbassin wordt omgeven door een grondwal die aan de buitenkant bedekt is met gras. Gebruik van folie of matten aan de buitenkant is niet toegestaan. De grondwal is maximaal twee meter hoog gerekend vanaf de teen van de grondwal.
7. Het bassin wordt zodanig ruim gesitueerd dat er geen rommelhoeken kunnen ontstaan. De grastaluds van het mestbassin worden regelmatig gemaaid om een grasvegetatie te behouden en een ruigtevegetatie tegen te gaan. De directe omgeving moet met gangbare machines regelmatig worden onderhouden.
8. Hekwerken zijn maximaal 1.80 meter hoog* en dienen te zijn uitgevoerd in een donkere kleurstelling en mogen het doorzicht niet in belangrijke mate belemmeren. Het hekwerk staat aan de voet van de grondwal.
9. Bouwwerken en installaties in terughoudende kleuren uitvoeren (donkergrijs, zwart, donkergroen).
10. Geen reclame-uitingen en verlichting en beperk verharding tot een minimum.

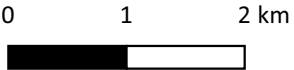
* verplichting vloeit voort uit de beoordelingsrichting mestbassins (BRL 2342).

BIJLAGE 1 LANDSCHAPPELIJKE, CULTUURHISTORISCHE EN RECREATIEVE RELEVANTE ELEMENTEN EN STRUCTUREN

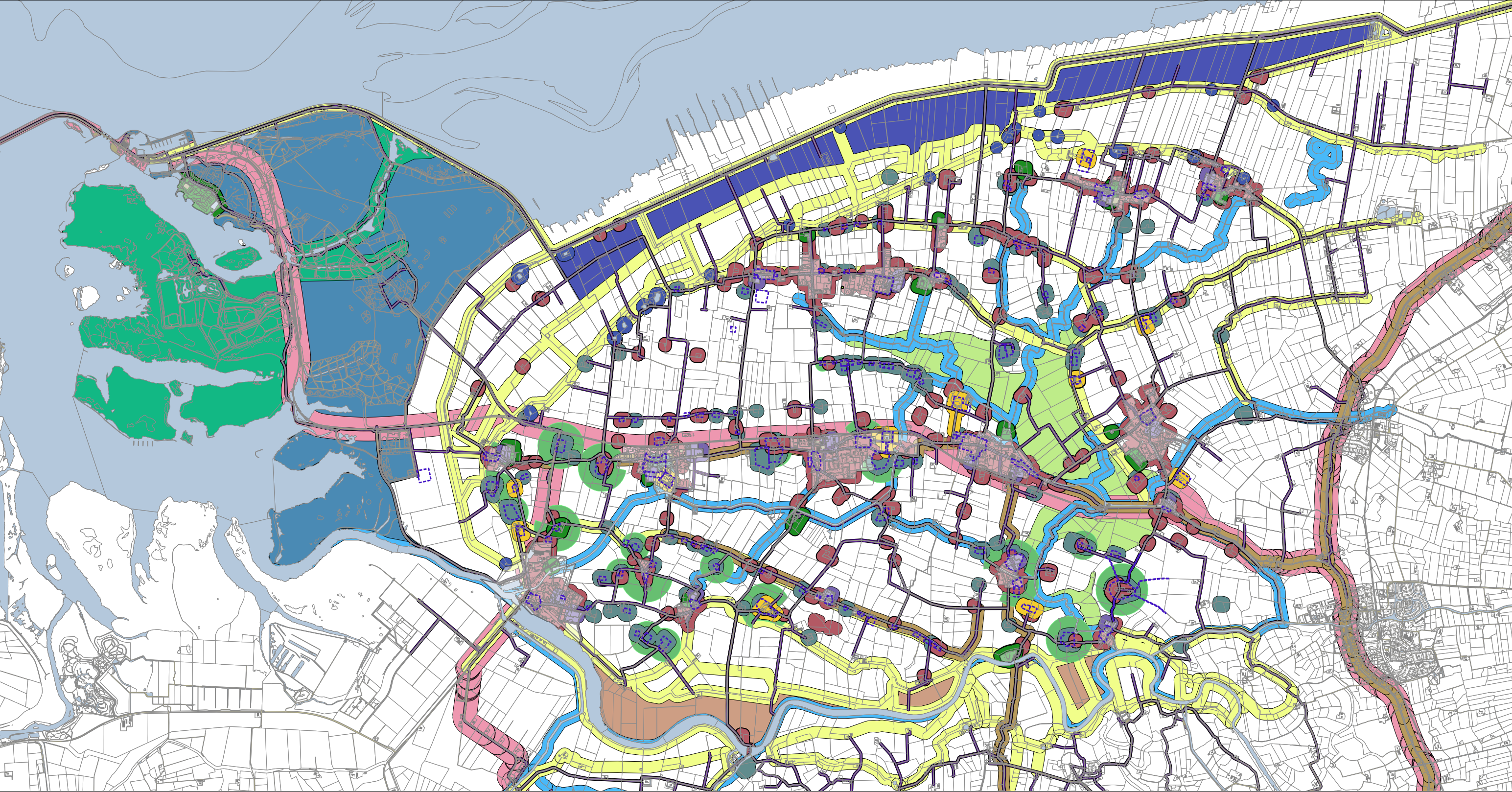

Legenda

<div></div> Mestopslag	<div></div> Campings	<div></div> Wandelroutes LAW	<div></div> Borgterreinen en landgoederen	<div></div> getjriverivlakte
Bestemmingen	<div></div> Begraafplaatsen	<div></div> Routes Fietsknooppuntennetwerk	<div></div> Kwelderwallen	<div></div> krek en kwelders
<div></div> POV begrenzing buitengebied	<div></div> Natuur	<div></div> Wegen: structuurbepalend en/of waardevol	<div></div> Visuele invloedssfeer wierden	Archeologie
<div></div> Bestemmingsplangrens buitengebied	Wegen en routes	Informatie uit CWK Groningen en PPD	<div></div> Afgegraven wierden	<div></div> AMK-terreinen
<div></div> Bp grens kernen	<div></div> Wegen: fiets, bromfiets en voetganger	<div></div> Kolken en drinkpoelen	Aardkundig waardevolle gebieden	<div></div> Wierden
<div></div> Bouwvlakken kernen	<div></div> Wegen: regionaal en lokaal	<div></div> Landschappelijk waardevolle dijken	<div></div> getjriver	
<div></div> Aanduiding wonen	<div></div> N-wegen	<div></div> Karakteristieke waterlopen	<div></div> getjriverinversie	

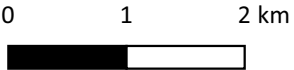

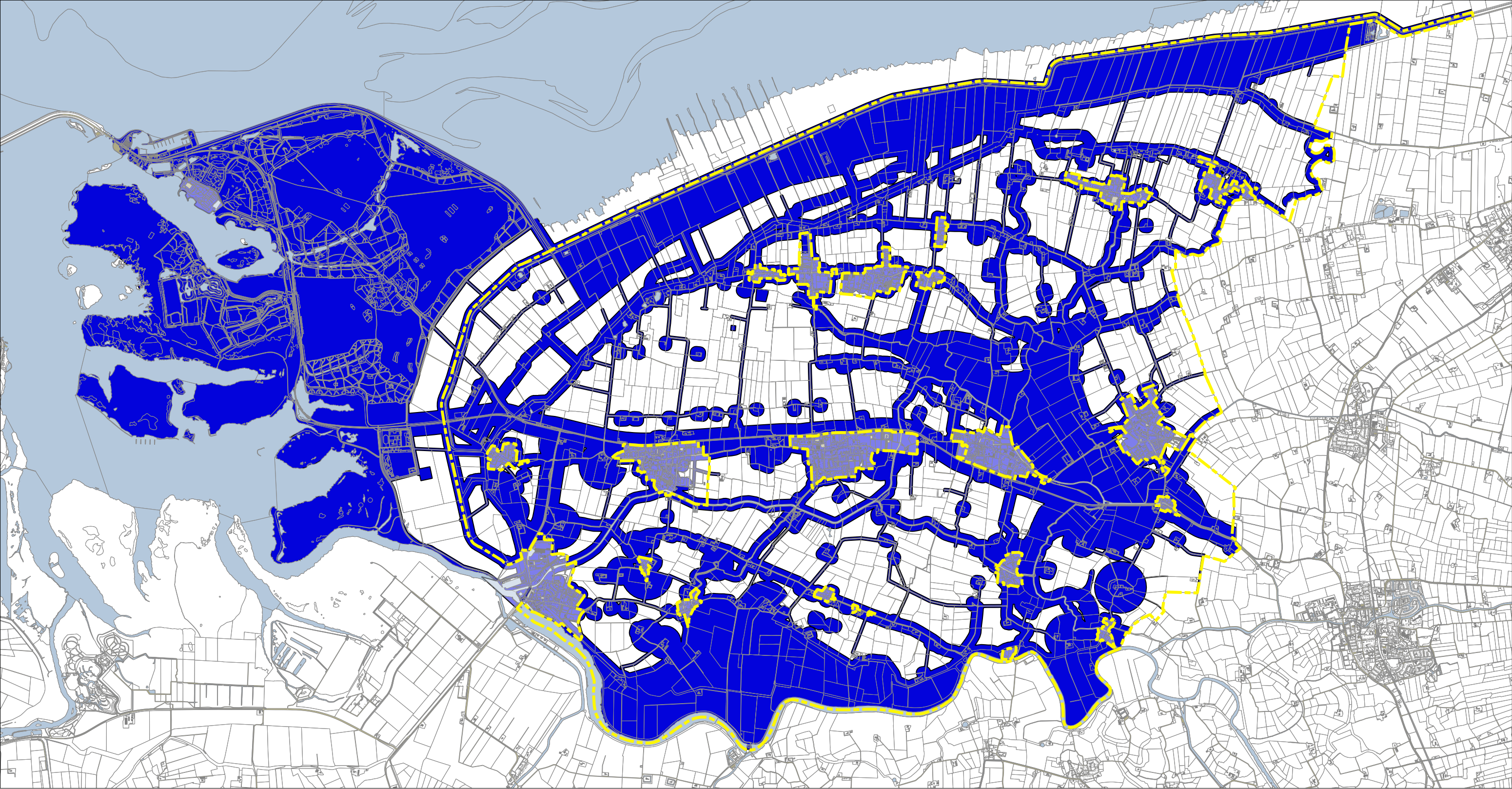
BIJLAGE 2 AFZONDERLIJKE UITSLUITINGSGBIEDEN EN BUFFERZONES

Legenda

<div></div> Mestopslag	<div></div> Woonbestemming met 100 m buffer	<div></div> Dijken met 100 m buffer	Aardkundig waardevolle gebieden
Buffers en uitsluitingsgebieden	<div></div> Borgen met 100 m buffer	<div></div> Karakteristieke waterlopen met 100 m buffer	<div></div> getijrivier
<div></div> Bp-grens kernen	<div></div> Begraafplaatsen met 100 m buffer	<div></div> N-wegen met 200 m buffer	<div></div> getijrivierinversie
<div></div> Wandelroutes met 20 m buffer	<div></div> Campings met 100 m buffer	<div></div> Visuele invloedssfeer wierden	<div></div> getijriviervlakte
<div></div> Fietsroutes met 20 m buffer	<div></div> Wierden met 100 m buffer	<div></div> AMK-terreinen	<div></div> krek en kwelders
<div></div> Wegen met 20 m buffer	<div></div> Kolken, poelen en kooien met 100 m buffer	<div></div> Open landschap kustpolders	
	<div></div> Structuurbepalende wegen met 100 m buffer	<div></div> Lauwersmeergebied	

Legenda

- Bestemmingsplangrens buitengebied
- Bp-grens kernen
- Alle uitsluitingsgebieden en bufferzones

Legenda

- Gemeentegrens De Marne
- Bestemmingsplangrens buitengebied
- Zoekgebied voor mestopslag